

חוברת מלמיד • קריאה והבנה • עולים (עברית בניקוד + מילון)

מרעיון לעסק: יזמות וכסף

איה רעיון הופך לעסק, הכנסה מול רווח, טעויות כסף שעדיף לעשות עכשיו, והאם בני נוער צריכים לעבוד – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויוזרים לעומק.

פני השטח

צלילה

מעמקים

תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 9 הטקסט: טעויות כסף קטנות
- 10 חלק א' – שחיה על פני השטח
- 11 חלק ב' – צלילה
- 13 חלק ג' – מעמקים
- 15 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מפתח תשובות למורה

כלים לקריאה

- 5 דף האסטרטגיות
- 6 מפת הצלילה
- 7 סימניות לגזירה
- 8 כרטיסי מילים לקיפול

איה משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוזרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

עולים

עובד גם בשחורלבן

ניסוח לבנים ולבנות

להדפסה

מהדורה למורה

מהדורה למורה - מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה - עולים. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- להבחין בין הכנסה, הוצאות ורווח, ולחשב רווח בדוגמה פשוטה מהחיים.
- להכיר עקרונות יזמות (צורך אמיתי, לקוח מוגדר, מחיר מול עלות, בדיקה קטנה) ולאחר מידע בטקסט ובטבלה.
- לזהות מבנה טיעון (טענה, נימוקים, טענת נגד והכרעה) ולגבש עמדה מנומקת בשאלות של עבודת בני נוער והתנהלות עם כסף.

גרסה קצרה - 10 דקות

קוראים בקול את דוגמת הלימודה ומחשבים יחד את ההכנסה, ההוצאות והרווח. אחר כך קוראים את פסקאות 3-4 בסיפור של שחר, ועוצרים בשאלה: "איפה שחר עוברת מ'לעבוד קשה' ל'לעבוד חכם'?" מסיימים בכרטיס יציאה: "הכנסה היא ____, ורווח הוא ____".

שאלת פתיחה לכיתה

דמיינו שקיבלתם מאה שקלים כדי לפתוח עסק קטן בחופש. מה הייתם מוכרים או עושים? ואיך תדעו בסוף החופש אם באמת הרווחתם?

חוסן ויזמות: גש"ר מאח"ד • עש"ן ד"ק • מעש"ה

כישלון של עסק ראשון או קנייה דחופה הם הזדמנות לתרגל את עש"ן ד"ק: ע - עצור; ש - שרירים (לקפוץ אגרופים ולשחרר לאט); נ - נשימה (שאיפה איטית ונשיפה ארוכה); ד - דיבור עצמי (משפט מחזק, למשל 'זו טעות זולה ואני לומד/ת ממנה'); ק - קדימה (לבחור צעד קטן אחד ולהמשיך). כמו שחר, אפשר להיעזר בערוצי גש"ר מאח"ד: שכל (חשבון מחדש), חברה (אמא שואלת שאלות), דמיון (רעיון הערכה), אמונה וערכים ('זה המחיר שלי'), רגש וגוף (לחזור לישון בזמן). כשחבר או חברה מפסידים כסף או מתאכזבים מעסק, מתרגלים מעש"ה: מ - מחויבות ('אני כאן איתך'); ע - עידוד לפעולה (משימה קטנה עכשיו); ש - שאלות (מה קרה? מה עוזר לך?); ה - הבניית רצף (מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה). העסק הראשון לא הצליח או שהחשבון לא יצא? עצרו עם עש"ן ד"ק: עוצרים ואומרים "עצור!", מכווצים ומשחררים אגרופים, נושמים לאט, אומרים לעצמנו "טעות קטנה היא שיעור זול" - וקדימה, לבדיקה קטנה אחת חדשה.

מהדורה למורה

מהדורה למורה - מערך ומפתח תשובות (המשך)

מערך שיעור - 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה וחימום	שאלת הפתיחה: "קיבלתם מאה שקלים לפתוח עסק קטן בחופש. מה תעשו, ואיך תדעו אם הרווחתם?" תלמידים ותלמידות כותבים רעיון אחד על פתק, ושלושה רעיונות נקראים בקול.
7	לפני הקריאה: הכנסה מול רווח	המורה מציג/ה את דוגמת הלימונדה מהטקסט המידעי: מאה כוסות בחמישה שקלים, הכנסה של חמש מאות שקלים, הוצאות של מאתיים שקלים ורווח של שלוש מאות. מבחינים בין עלות קבועה לעלות משתנה. מציצים בכותרות הטבלה ומציבים מטרת קריאה.
15	קריאה בשלושה עומקים	כל קבוצה קוראת את הטקסט ברמה שלה: הצמידים של שחר, איך רעיון הופך לעסק, האם בני נוער צריכים לעבוד, טעויות כסף קטנות או דוכן הלימונדה שלי. קודם עונים על שאלות פני המים, ובתחנת העצירה עוצרים לשאלה. אחר כך צוללים לשאלות שבין השורות.
8	פעילות מיון ומשחק בחירת דרך	ממיינים הכנסה, הוצאה, עלות קבועה ועלות משתנה, או ממיינים את תפקידי המשפטים בטיעון. אחר כך משחקים במשחק בחירת הדרך ומשווים בזוגות: איזו בחירה הכי אחראית, ולמה?
7	מעגל דיון: המעמקים	דיון בשאלות המעגל: ההבדל בין 'יש לי הרבה כסף' לבין 'הרווחתי הרבה', למה אמא של שחר שאלה במקום לענות, איזו טעות כסף כדאי לעשות בזול, והאם בני נוער צריכים לעבוד. מעודדים לנמק בעזרת משפט מהטקסט.
3	כרטיס יציאה	כל תלמיד ותלמידה ממלאים כרטיס יציאה אחד: הגדרה של הכנסה ושל רווח, עיקרון מהטבלה, או כלל כסף אישי.

טיפים להנחיה

- לפני, בזמן ואחרי הקריאה: לפני הקריאה מציצים בכותרות ובטבלה ומציבים מטרה. בזמן הקריאה עוצרים בתחנת העצירה ומסמנים מספרים ומילות מפתח. אחרי הקריאה עונים לפי שלושת העומקים: פני המים (מידע גלוי), צלילה (בין השורות) והמעמקים (חיבור לחיים ועמדה אישית).
- כשמחשבים רווח, כדאי לכתוב על הלוח 'מה שנכנס פחות מה שיצא', ולבקש מכל תלמיד ותלמידה להמציא דוגמה קטנה משלהם. בטקסט הטיעוני מסמנים בצבעים שונים את הטענה, הנימוקים, טענת הנגד וההכרעה ('השאלה היא איך'), ומקיפים את המחברים.
- מרחב בטוח: כסף הוא נושא רגיש, ויש משפחות שמתמודדות עם קושי כלכלי. לא שואלים כמה כסף יש בבית, ולא מבקשים לשתף בסכומים אישיים. מותר לענות על דוגמה בדויה. השיעור הוא תמיכה ולמידה, לא טיפול. כל דאגה, למשל לחץ כלכלי, ניצול בעבודה או מצוקה, מעבירים להיעוצת. אפשר גם להזכיר לפנות לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

הכוונה לשאלה הפתוחה – עולים

תשובות אפשריות: 'לפני שאני קונה משהו, אני מחכה יומיים', 'אני כותב/ת תקציב', 'אני שואל/ת אם יש לי כסף'. אפשר לקבל גם תשובה בשפת האם ולעזור לתרגם לעברית.

מפתח תשובות למורה – עולים. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

שאלה	תשובה
1	א. תקציב
2	ב. יומיים
3	ב. לא מאמינים
4	1. נכון 2. לא נכון 3. נכון 4. לא נכון
6	„אם עדיין רוצים – קונים...”
7	לכתוב תקציב ← טוב; לקנות מיד כל דבר ← לא טוב; לשים כסף בצד ← טוב; להאמין לסרטון 'כסף מהר' ← לא טוב
8	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג

כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

אחרי הטקסט

מספרים במילים שלי
מה קרה בהתחלה, באמצע ובסוף?

מה הרגשתי?
מה אהבתי בסיפור?

מה לומדים?
מה אני לוקח/ת איתי?

בזמן הטקסט

מסמנים מילה קשה
עיגול סביב מילה שלא הבנתי.

עוצרים וחושבים
מה קרה עד עכשיו?

מדמינים
איך זה נראה? מה הדמות מרגישה?

לפני הטקסט

מסתכלים על הכותרת
על מה הסיפור? מה אני כבר יודע/ת?

מסתכלים בתמונה
מה רואים? מה זה מספר לי?

מנחשים
מה לדעתך יקרה בסיפור?

מקרא סימנים בעיפרון

מתחבר אליי

מפתיע אותי

לא הבנתי

משפט חשוב

מילה לא מוכרת

רשימת בדיקה לקורא/ת

- ☐ קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט
- ☐ קראתי את כל הטקסט עד הסוף
- ☐ סימנתי מילה שלא הבנתי
- ☐ קראתי שוב את מה שלא היה ברור

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחיה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט קצר בנקודה

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
תקציב	budget	
מיד	right away, immediately	
שמים בצד	put aside, save	
מסכים	agree, decide together	
שיעור	lesson	
מחכים	wait (we)	
יומיים	two days	

כלים לקריאה

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקוקו ✂

המעמקים

מעבר לשורות

- מה אני חושב/ת?
- מה הייתי עושה?
- מה למדתי?

השאלה שלי: 📝

מרעיון לעסק: יזמות וכסף
עולים

צלילה

בין השורות

- למה זה קרה?
- מה הדמות מרגישה?
- מה פירוש המילה?

השאלה שלי: 📝

מרעיון לעסק: יזמות וכסף
עולים

פני המים

כתוב בטקסט

- מי בסיפור?
- מה קרה?
- איפה ומתי?

השאלה שלי: 📝

מרעיון לעסק: יזמות וכסף
עולים

כלים לקריאה

פרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל פרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

budget	תקציב
right away, immediately	מיד
put aside, save	שמם בצד
agree, decide together	מסכמים
lesson	שיעור
wait (we)	מתכמים
two days	יוממים
money	כסף

הטקסט • טקסט קצר בניתקוד

טעויות פסל קטנות

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט קצר בניתקוד. קיבלתם פסל. מה אתם עושים איתו? קונים מיד או מחכים? (אפשר לכתוב גם בשפה שלכם)

הניחוש שלי:

מילון קטן

תקציב

budget

מיד

right away, immediately

שמים בצד

put aside, save

מסכמים

agree, decide together

שיעור

lesson

מחכים

wait (we)

הערות שלי

1 אנחנו מקבלים פסל ורוצים לקנות הרבה דברים.

2 קודם אנחנו כותבים תקציב: כמה פסל יש וכמה יוצא.

3 אנחנו רואים משהו יפה בחנות, אבל לא קונים מיד.

4 אנחנו מחכים יומיים. אם עדיין רוצים – קונים.

תחנת עצירה: עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה

לדעתכם יקרה עכשיו?

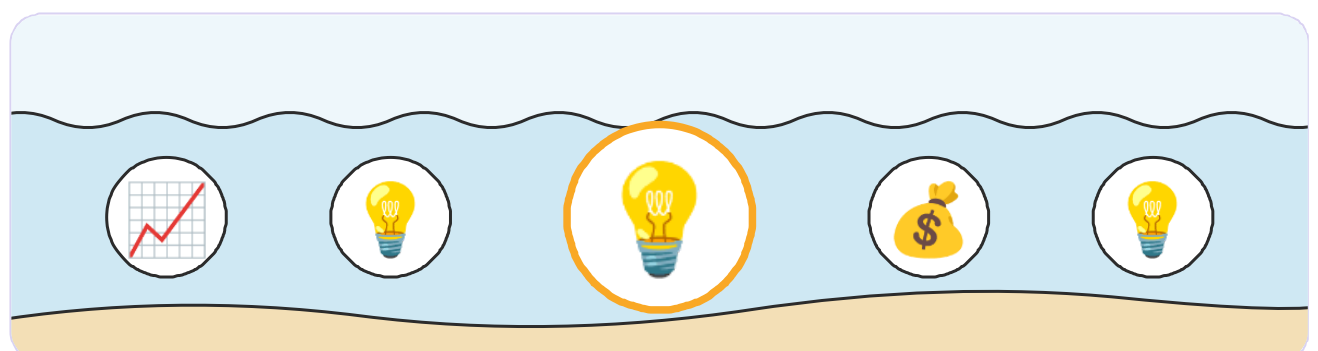
5 כל חודש אנחנו שמים קצת פסל בצד, לפני שקונים.

6 חבר מבקש פסל? מסכמים יחד מתי הוא מחזיר.

7 בסרטון אומרים: 'פסל מהר וקל!' – ואנחנו לא

מאמינים.

8 טעות קטנה היום היא שיעור גדול למחר.

שאלות לפי עומק • עולים

טעויות פסר קטנות

שם:

חלק א' - שחיה על פני השטח

בואו נמצא מידע בטקסט!

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

1

מה כותבים קודם?

א. תקציב

ב. מכתב

ג. שיר

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

2

כמה זמן מחכים לפני שקונים?

א. שעה

ב. יומיים

ג. שנה

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

3

מה עושים נשפוטון אומר 'כסף מהר וקל'?

א. קונים

ב. לא מאמינים

ג. שולחים לכולם

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

4

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	נכון ✓	לא נכון ✗
קודם אנחנו כותבים תקציב.	☐	☐
אנחנו רואים משהו יפה בחנות וקונים מיד.	☐	☐
כל חודש אנחנו שמים קצת כסף בצד.	☐	☐
אנחנו מאמינים לסרטון שאומר 'כסף מהר וקל!'.	☐	☐

שאלות לפי עומק • עולים

טעויות פסוק קטנות (המשך)

שם:

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

5

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

שנה

חודש

יומיים

תקציב

מחסן מילים:

1. קודם אנחנו כותבים _____: כמה כסף יש וכמה יוצא.

2. אנחנו מחכים _____ אם עדיין רוצים – קונים.

3. כל _____ אנחנו שמים קצת כסף בצד.

חלק ב' - צלילה

עכשיו נחשוב: למה עושים את זה?

סימון בטקסט

צלילה • בין השורות

6

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את המשפט על חבר שמבקש כסף.
- סמנו בירוק את המילה 'תקציב'.
- לחצו על המשפט שאומר מה עושים אם עדיין רוצים אחרי יומיים.

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

7

מיינו: טוב לקסף או לא טוב לקסף? (מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

הפריט	טוב 👍	לא טוב 👎
לכתוב תקציב	☐	☐
לקנות מיד כל דבר	☐	☐
לשים כסף בצד	☐	☐
להאמין לסרטון 'כסף מהר'	☐	☐

שאלות לפי עומק • עולים

טעויות פסר קטנות (המשך)

קישור מושגים

צלילה • בין השורות

8

מתחן קו בין המילה בעברית למילה באנגלית

friend .א	●	1. פסר	●
money .ב	●	2. חנות	●
mistake .ג	●	3. חבר	●
store .ד	●	4. טעות	●

מארגן גרפי

צלילה • בין השורות

9

כתבו 3 דברים שאתם רוצים לקנות. אחרי יומיים – כתבו: עדיין רוצים?

מה אני רוצה לקנות?	כמה זה עולה?	אחרי יומיים: עדיין רוצה? (כן / לא)

שאלות לפי עומק • עולים

טעויות פסר קטנות (המשך)

שם:

חלק ג' - מעמקים

עכשיו תורכם: מה אתם חושבים ומה אתם עושים?

העברה למקרה חדש

המעמקים • מעבר לשורות

10

מה נועה יכולה לעשות? כתבו שני רעיונות מהטקסט.

מקרה לבחינה: הנעליים של נועה

נועה מקבלת 100 שקלים. היא רואה נעליים יפות בחנות. היא רוצה לקנות אותן עכשיו!

קטיבה ונימוק

המעמקים • מעבר לשורות

11

השלימו: לפני שאני קונה משהו, אני _____. (אפשר לכתוב גם בשפה שלכם)

שאלות לפי עומק • עולים

טעויות פסוק קטנות (המשך)

שם:

כלי חוסן

המעמקים • מעבר לשורות

12

אתם רואים משהו יפה בחנות ורוצים לקנות מיד. נסו עש"ן ד"ק: ע – עוצרים. ש
– מכווצים ומשחררים שרירים. נ – נושמים לאט. ד – אומרים לעצמנו משפט
מחזק. ק – ממשיכים קדימה. כתבו משפט אחד שתגידו לעצמכם, למשל: 'אני
יכול/ה לחכות יומיים'.

שיח בכיתה

המעמקים • מעבר לשורות

13

מעגל שיח

- מה ההבדל בין 'יש לי הרבה כסף בקופה' לבין 'הרווחתי הרבה'? תנו דוגמה.
- אמא של שחר שאלה שאלות במקום לתת תשובה. מתי שאלה עוזרת לנו יותר
מעצה?

ייצוג חזותי

המעמקים • מעבר לשורות

14

ציירו קופה או ארנק עם כסף בצד. כתבו מתחת: בשביל מה אני חוסך/ת?

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת מה זה תקציב.
			אני יכול/ה להסביר למה מחכים יומיים לפני שקונים.
			אני יודע/ת מה לעשות כשהבר מבקש כסף.

כרטיס יציאה

מרעיון לעסק: יזמות וכסף • עולים

שם:

כיתה:

תאריך:

1. מילה חדשה שלמדתי היום: __

2. דבר אחד שאני עושה לפני שאני קונה: __

3. טעות כסף אחת שאני לא רוצה לעשות: __

כמה נהניתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה (המשך)

יצרה: רוית ראש בן ישי

 לצלול פנימה • מרעיון לעסק: יזמות וכסף • חוברת תלמיד לעולים

